

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

Nr. 141.

Braşov, Luni-Marti, 29 Iunie (11 Iulie)

1893.

Redacţiunea, Administraţiunea
şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Receptiv înfrunzind sau la primărie.
Mănuşcria sau se va trimite.
Biroul de anunţuri:
Braşov, piaţa mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
R. Kame, H. Schalk, A. Oppel, J. Dornberg, M.
Duker, A. Oppel, J. Dornberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Ec-
stom Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dauke; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilor: o serie
garmond pe o colină 6 cr. şi
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 30 baţi.

„Gazeta” este în să-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe şase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase
luni 20 fl., pe trei luni 10 fl.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă în toate oficiile
postale din întreaga ţară
şi la ad. colectorilor.
Abonamentul pentru Braşov
a administraţiunea, piaţa mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe şase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 6 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât şi inserţiunile sunt
a se plăti înainte.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI”

Cu 1 Iulie 1893 st. v.
se deschide nou abonament,
la care invităm pe toţi amicii şi
priştitorii foiei noastre.

Preţul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	12 fl.
pe şase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.
Pentru România şi străinătate:	
pe un an	40 franci
pe şase luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data
de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	2 fl.
pe şase luni	1 fl.
Pentru România şi străinătate:	
pe un an	8 franci
pe şase luni	4 „

Abonarea se poate face mai uşor
prin mandate postale.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Din cauza sfinţei sârbători de mână, dia-
rită nu va apăre până Mercuri sâra.

Braşov, 28 Iunie v.

Greşela cea mare politică, ce
au făcut-o cei dela putere cu opri-
rea conferenţei naţionale române, se
sparge acuma în capul bietului pri-
mar al Sibiului.

Tote foile unguresci susţin, că
numai el e de vină, că s'a grăbit
a face acel pas, fără de a aştepta
avisul ministrului de interne Hiero-
nyimi. Pe acesta îl iau în apără-
re, dicând, că nici nu s'a gân-
dit a călca dreptul de întrunire
al alegătorilor români.

Foile opoziţionale maghiare emu-
leză cu foile guvernului în a scote

din încercătură pe ministrul de in-
terne şi „Magyar Hirlap” merge până
a pretinde dela dânsul să tragă în
cercetare disciplinară pe d-lu Hoch-
meister, pentru că, trecând peste
cercul competenţei sale, a oprit
adunarea din Sibiu în contra le-
gilor.

„Magyar Hirlap” ca şi „Egye-
tértés” şi celelalte foi opoziţionale
se folosesc ce-i drept şi de această
ocasiune spre a critica procedura
guvernului, imputându-i, că n'a fost
destul de prevădător şi energic
în cestiunea naţionalităţilor, că nu
face nimic în contra pretenţiei agi-
taţiunii din România, duşmănoasă na-
ţiunii maghiare ş. a. d. îndată ce
e vorba de vr'un interes al ma-
ghiarismului violent faţă cu Ro-
mânia aceeaşi opoziţională, lasă, cum
vedem, or-ice critică la o parte şi
caută să-i vină întru ajutor.

Relevăm acest fapt în deo-
sebi, ca s'arătăm cum contrarii ro-
mânismului seiu seşi întocmescă tac-
tica lor când e vorba de cauza co-
mună a maghiarismului d. r. relevăm
şi pentru a pune faţă în faţă această tac-
tică a partidelor maghiare, cu tac-
tica ce-o observă, mai ales de un
timp încoco, o parte a presei ro-
mâne de dincolo în cestiunea cea
mare română, care a emoţionat şi
ţine încordate, în mod atăt de
îmbucurător spiritele fraţilor noş-
tri din România.

În mijlocul mişcării naţionale
de dincolo, care se manifestă în sim-
patia adevărată, ce o nutresc fraţii
noştri liberi şi independenţi pentru
noi Români asupriţi şi în dorinţa
lor fierbinte de a vedea îmbunătă-
ţindu-se sôrtea noastră amară, tac
o impresiune de totă dureră unele
aparţiuni din luptele dînice ale dia-
relor de partid, care deşteptă în
noi bănuiala, că şi cestiunea noastră
transilvană este privită, din partea
unora cel puţin, ca un obiect
line venit spre a face politică mi-
litantă de partid în interiorul ţării

pentru nise interese vremelnice de
„dă-te jos ca să mă sui eu”.

Cu adevărată bucurie sufletescă
am privit şi privim, noi Români
de dincoco, la manifestaţiunile mă-
re ale fraţilor noştri în favoarea
cauzei noastre drepte şi o adevărată
mângăere pentru noi a fost şi este
împrejurarea, că aceste manifesta-
ţiuni se conduc de idea cea mare
a conlucrării tuturor pentru salvarea
lăptirea, înaintarea, sprijinirea şi în-
tărirea culturale române în toate păr-
ţile locuite de Români.

Ca să vorbim mai pregnant,
ni-a servit întotdeauna de cea mai
mare mângăiere vîdînd, că întreaga
societate din România, fără deose-
bire de partid, a îmbrăţisat cu căl-
dură cauza culturalei noastre, care este
causa generală a românismului, vî-
dînd cu deosebire, că la toate oca-
siunile fraţii noştri au accentuat
şi accentuează această comunitate de
sămîntă, ce lăgă pe toţi.

În faţa acestui curent salutar
şi singur mântuitor în interesul
românismului ameninţat, trebuie să
ne întristeze şi să ne neliniştească
adencu, când vedem, că chiar nise
organe de frunte şi influente, cum
este „Voinea Naţională”, găsesc o
plăcere în a accentua tocmai acuma
în cestiunea transilvană, totă fe-
liulă de desbinări şi neînţelegeri în
sînul Românilor.

Cu adevărată surprindere ve-
dem, lansându-se de acest organ
faime, ca acelea, că guvernul şi
partida dela putere în România ar
lucra în ascuns mână în mână cu
guvernul şi cu partida dela putere
din Ungaria în scop de a ne ma-
ghiarisa, că s'ar fi pus chiar în în-
ţelegere cu omenii şi „partide” din
sînul nostru, al Românilor de dincoco,
ca s'ajute astfel duşmanilor roma-
nismului să ne pôtă înghiţi mai uşor
şi mai iute.

Nu mai este de lipsă, credem,
a spune, că asemeni faime la noi
nu pot produce decât mirare şi

că povestea cu „Români unguri”
carl ar fi gata a merge mână în
mână cu Maghiarii şi cu pretenşii
lor „prietini” dela cârma Româ-
niei pôte afla ori unde creşemintu,
numai la Români de dincoco nu.

Am fost constrînşi însă a re-
leva această ciudată apariţiune în
presa fraţilor noştri de dincolo fiind-
că, cum vom arăta, ea ne atinge
fôrte de aprôpe şi, ce e mai însem-
nat, atinge în cea mai mare mē-
sură chiar marile interese ale cauzei
române naţionale.

În cestiunea conferenţei naţionale.

În afacerea conferenţei naţio-
nale, primarul Sibiului, încă cu data
de 4 Iulie n. c., a înaintat d-lui
Dr. Raţiu, ca preşedinte al Comi-
tetului central, un al doilea de-
cis al său, pe care-l reproducem
aci după „Tribuna”. Eţă-lu:

Onorabilului comitetu executiv al partidului
naţional-român, la mâna preşedintelui său,
d-lui Dr. Ioan Raţiu.

în
Sibiu.

Ca adaus la încunoscîntarea mea
dela 2 Iulie 1893 nr. 49—1893, pres. mag,
am onorul a Vă comunica, că în confor-
mitate cu încunoscîntarea d-lui comite-su-
prem al comitatului Sibiului, nr. 25—1893
dela 4 Iulie, ţinerea adunării extraordinare
a alegătorilor români, convocată la Sibiu
pentru 9 Iulie 1893, se permite acum, fi-
ind însă a se observa următoarele:

1. Localul, în care se va ţine aduna-
rea, este a ni-se anunţa din bună vreme.
2. Supuşii străini nu este permis să
între în sala desbaterilor şi peste totă au
să se reţină şi pe stradă şi în localurile pu-
bliche dela ori-ce demonstraţiă.
3. Presidul adunării este responsa-
bil, ca conclusele conferenţei să nă luate
numai asupra obiectelor conţinute în or-
dinea de di, prezentată cu înştiinţarea dela
24 Iunie a. c., şi că nici un orator să
nu comită digresiuni contrare statului şi
legilor.

FOILETONULU „GAZ TRANS.”

Din viaţa regelui Carol al României*)

— Recensiune. —

E mai mult de un an şi jumătate, de
când sub acest titlu revista lunară
„Deutsche Revue” publică în să-care nu-
măr nise notiţe memoriale de un intere-
s particular.

Se dice, că sunt notiţele unui martor
ocular. Le-am cetit şi, — mărturisesc, asu-
pra mea făcure impresiunea, că sunt me-
moriile regelui însuşi, pe care martorul
ocular le-a pregătit numai pentru tipar.
Pr multe suvenir personale şi sentimente
intime esă aici la ivelă, pe care nici chiar
un martor ocular nu le pôte ob-
serva.

Dér conduc şi regii diare? De ce

*) Aus dem Leben König Karls von
Rumänien nach den Aufzeichnungen eines
Augenzeugen. „Deutsche Revue”, heraus-
gegeben von Richard Fleischer, Breslau
und Berlin, Eduard Trewendt. Preţul pe
un pătrar 6. M.

să nu? Nu de mult cetisem, că moşteni-
torul nostru de tron, care se află în că-
lătoriă în jurul pământului, încă scrie diar
(Tagebuch) şi încă în 2 exemplare, dintre
care unul are să-l predă monarhului
după întoarcere. Şi regele Carol? Trebuie
că şi dânsul a condus diar, cel puţin
Robert Scheffer, acest vîntor de scan-
dale, amintesc în publicaţiunile sale sen-
saţionale**) — firesc cam în ironiă—că re-
gele Mesiei (pseudonim pentru România)
încă conduce diar. Trebuie, că n'a fost
după gustul lui această împrejurare, căci
tocmai din acest diar apare oătă ener-
giă, prudinţă, abnegaţiune şi iubire de po-
porul său sunt concentrate în inima
acestui suveran, pe care Scheffer l'a în-
cercat în publicaţiunile sale cu epitetele
cele mai odiose.

O lectură peste măsură captivătoare îţi
ofere acest diar! Simt, că numai așa
aş putea îndestula publicul cetitor, decât
l'aşi traduce întreg. Dér asta nu o pot
face, mă tem să nu vin în colisiune cu

**) „Misère royale” în numerii primi
a. o. din „Nouvelle Revue”

legea de pressă. Ca şi Nimrodul cel
mai pasionat, care—ajungîndu la un re-
vir plin de sălbătcoime şi vîdînd tabla
negră cu inscripţiunea: „Aici vîntoarea e
oprită” — trebuie să-şi pună pofta în cuiu
şi puşoa la picioari, — astfel trebuie să
retragă şi eu dinaintea advertisementului
„Retipărirea oprită—dreptul de traducere
reservat!”

Şi nu va apăre nici odată românesce?
Cred, că da, căci dora cuprinde istoria
contemporană a României din pēna cea
mai autentică*) Cum se nu apară istoria
modernă a României în limba română,—dér
până atunci va mai trece multă timp,
căci în cele vr'o 17 cole apărute până
acuma, abia s'au pertractat 3 ani. Au să
esă o grămadă de volume!

Îndată la început se fac elogiuri
poporului român. Dela Adria şi declivi-
tăţile Alpilor şi a Sudeţilor — până la
marea negră, e cel mai numeros popor.

*) Unele foi din Bucuresci au re-
produs o parte însemnată din memo-
riile apărute până acuma în „Deutsche
Revue”. — Red.

Teritorul limbei sale e mai rotundit,
decât al orî carui vecin: Între Tisa şi
marea negră, Carpaţii galiţieni şi Dunăre
n'are rival de mēsură sa, şi se conclud,
că unirea politică a acestui popor de 10
milione, ar fi o necesitate naturală.

De aici trece la notiţele de diar şi
desorie pertractările începute de bărbăţii de
stat ai României cu prinţul Carol, 2 1/2
ore a pertractat Brătianu şi Dr. Davila
la 1. Main 1866 cu tatăl prinţului, fără să
fi obţinut vr'un rezultat definitiv.
Atunci s'au dus la prinţul însuşi, pe
care se nisuiu a-l îndemna la o resolu-
ţiune grabnică.

Chiar de ar lua vr'o resoluţiă, cum
să o esecute? Carol era ofier activ, Prusia
duşmanită cu Austria. Odată or-
dănită mobilisarea, nu putea să-şi părăsi
să se fî considerat de desertor. Bismark
i a dat sfatul să cōră concediu pentru
străinătate. Ajuns la graniţă să-şi dea
dimisia.

Aşa a şi făcut.
Călătoria sub pseudonimul unui ne-
guţator, care merge la Odessa — e un
roman întreg. În Salzburg îl întrebă

4. Presidiul are să poarte de grijă, ca publicul asistent, ca privitor la adunare să observe cea mai mare ordine, și în casă de trebuință are să-l îndrume numai decât la ordine.

5. Ca membri participanți au dreptul de a intra în conferență numai acei alegători, cari sunt cetățenii ungurești și majori și au fost verificați pe baza mandatului, ce au primit.

6. Procedura penală, introdusă contra mai multor membri ai comitetului din incidentul distribuirii „Memorandului”, nu poate forma obiectul debaterilor și al concluziunilor conferenței.

Sibiu, 4 Iulie n. 1893.

Primarul orașului Sibiu:
Hochmeister m. p.

Contra acestui decizie, d-lu Dr. Rațiu, a înaintat către vice-spanul Sibiiului următorul recurs:

Domnule Vice-comite! În 3 Iulie a. c. am primită dela d-lu primar al orașului Sibiu o rezoluțiune, prin care se face cunoscută comitetului executiv al partidului național, că din partea autorității nu se poate permite ținerea adunării extraordinare a delegaților alegătorilor români, convocată la Sibiu, pe 9 Iulie a. c.

În contra acestei rezoluțiuni am așternut în 4 Iulie, în numele comitetului, la adresa d-voastră un recurs, prin care v'am rugat, pe temeiul motivelor aduse să ridicati hotărârea afară din lege a primarului.

Înainte de rezolvarea acestui recurs și nu la cererea noastră am primită totă dela primarul orașului Sibiu, la 4 Iulie o altă hârtie sub nr. 52—893, prin care acum ni-se face cunoscută, că ținerea desu pomenitei adunări s'ar permite.

Totodată însă, cu provocare la un ordin din 4 Iulie al domnului prefect al comitatului Sibiu, d-lu primar ne comunică o instrucțiune, care ar fi de pădit la ținerea adunării. Această instrucțiune, care n'are nici un temei în lege, este în multe puncte ale ei cu totul neeseutabilă, ba menită a zădărnici, ab initio, ținerea adunării.

Ne luăm deci voiă a Vă adresa, d-le vice-comite, acestu recurs contra hotărârii primarului și ală motiva, precum urmază:

Înainte de toate, precum nu cunoșcemă nici o lege, care ar da autorității dreptul de a opri o adunare electorală, asemenea nu există nici o dispoziție legală, care ar da autorității dreptul de a permite ținerea adunării.

În sensul legii electorale, citate de noi în hârtia noastră anterioară, primarul său subprefectul ținutului, n'are altă dreptă, decât să asiste la adunarea anunțată cu 24 ore mai înainte. Prin urmare permisiv-

nea pentru ținerea adunării nu este în dreptul primarului său altui funcționar și nici nu e nevoie a se da — îndeosebi.

Deși n'avem o lege specială pentru întruniri, miile de întruniri electorale, cari s'au ținut în diferite timpuri și în diferite ținuturi ale țării, n'au fost împedecate în debaterile lor prin instrucțiuni de nici un soi. Chiar noi Români, cari suntem tratați aici în țera ca străini, am ținut multe sute de adunări, fără ca să se fi ivit necesitatea unei instrucții deosebite despre modul debaterilor, al conciușiunilor și al observării ordinei publice.

Aici în Sibiu s'au ținut până acum oinci mari adunări românești de categoria celei convocate pe 9 Iulie, și nici o singură dată autoritatea publică, care a asistat tot-deuna, n'a avută nici odată nici un prilej de a interveni fiă pentru cursul debaterilor, fiă pentru ordinea publică. De altă parte este îndeobște cunoscută, d-le vicecomite, că în alte părți ale țării, în adunări, cari n'au fost cercetate de Români, s'au întâmplat felu de felu de excese atâtu cu vorba câtu și cu fapta, și cu toate acestea nici guvernul, nici autoritatea publică locală nici când n'au condiționat ținerea vreunei adunări electorale viitoare de păzirea vreunei „instrucții”.

La acestu protestu contra instrucțiunii date de d-lu primar al orașului Sibiu pentru adunarea noastră, nu ne îndemnăm nici decât temerea, că adunarea convocată nu va soi să păstreze ea și în trecut bunul cumpăt și ordinea, ci protestăm, fiindcă instrucțiunea vatămă unu dreptu constituțional al cetățenilor, fiindcă ea dă în mâna unui funcționar o armă periculoasă, de care preșor pôte abusa; fiindcă nici când adunările noastre numeroase de până aci, n'au dată nici cel mai mic prilej, care ar îndreptăți la suspendarea constituției și la introducerea de măsuri excepționale; și fiindcă în sfârșit instrucțiunea, așa precum e dată, în multe privințe e neeseutabilă.

Astfelu se cere dela noi garanția, că în sala adunării nu voru intra decât cetățeni ai statului nostru. Se înțelege de sine, că aici pôte fi vorba de publicul care va asista, și nu despre membrii adunării. Pentru a satisface acestei pretenții neînțelese și pentru a pute primi asemenea garanția, ar trebui să ceremă dela fiă-oare persoană ce dorește a intra pe galerii, certificatul de cetățenă pentru a ne pute convinge dacă e seu nu cetățenă austro-ungară, și tot-odată să se constate și identitatea persoanei.

Se pretinde mai departe dela noi, ca să garantăm, că străinii și altcum se voru purta cinstit pe stradă și în localele publice și se voru abțină dela ori-ce felu de demonstrațiuni. Cum vomu pute să îndeplinimă această pretenție? De unde avem noi puțința de a deosebi pe străini de ce-

tațenii noștri? Unde avem noi puterea de a susține pe stradă și în locale publice ordinu?

Se face mai departe responsabilu presidulu pentru toate cuvintele „dușmănoșe statului” ale vorbitorilor. Dacă conceptele despre ceea ce e la noi „dușmănoșu statulu” ar fi clare și lămurite, o asemenea pretenție nici n'ar trebui făcută, căci ea este de sine înțeleasă. Considerând însă cum se vorbește și se scrie astăzi publice în Ungaria despre „guvernulu” Kossuth, cum bărbații de statu însemnați ai patriei noastre nu se sfiesc a recunoște în public că se inspiră dela Torino, trebuie să ne fiă temă, domnule vice-comite, că vorbind noi d. e. în contra acestui curentu fără iudoșă antipatriotică, cuvintele noastre ar fi oalificate de dușmănoșe statului.

Și punctulu din urmă al instrucțiunii, că cercetarea judecătorească contra Memorandului nu pôte să fiă obiectulu discutiunilor și hotărârilor adunării, este o dispoziție unică în feiul său. În tocmă astfelu și cu aceeași îndreptățire ar pute să fiă primite în instrucțiune mai multe puncte, prin cari să se normeze modul și chipulu în care poftese autoritatea publică ca adunarea să facă opoziția guvernului. Urmărirea judecătorească contra Memorandului este măsură luată de guvernă din punctu de vedere politică, ea este prin urmare unu act politic al guvernului, despre care alegătorii pôte să discute și să se pronunțe.

Pe temeiul acestor espuneri, vă rog, domnule vice-comite, ca să demandați primarulu orașului Sibiu, ca să-și retragă instrucțiunea, care și altcum s'ar potrive numai pentru unu funcționar de poliție, și să avem voiă a ține adunarea în conformitate cu legile și constituția țării.

Sibiu, 7.

Miscarea națională în România.

Nu mai eri, 9 Iulie n., după amăzi, am primit o telegramă, ce ni-s'a expedat din Iași alaltăeri, în care ni-se comunică următorul protest, ce l-au luat încă în 23 Iunie stilu v. studenții români din Iași:

Iași, 8 Iulie. (Telegramă part. a „Gaz. Trans.”) Studenții Ieșeni, întruniți în ziua de 23 Iunie 1893, protesteză cu colegii lor din Bucuresci în potriua violărei evidente a primelor principii de dreptate, prin împedecarea conferenței naționale din Sibiu, și consideră această faptă ca o încălcare vedită a drepturilor asigurate Românilor prin constituția dela 1867.

Pentru comitetu:

M. Savescu.

La Comitetulu de inițiativă al studenților s'au mai anunțat conferințe de mai malți studenți, cari voru verbi în orașele: Tecuci, Târgu-Jiu, Râmnicu-Vâlcea, Slatina, Drăgășani. La Focșani se va ține Conferența Marti s'era, 29 Iunie v.; totă atunci se voru ține conferențe la Turnu-Severin și Buzău; eri s'a ținut la Craiova. Pretutidentii secțiunilor Ligei au pregătit primire imponentă tinerilor studenți.

SCRIRILE DILEI.

— 28 Iunie.

Domnișorele române din Bucovina. Cei timă în „Gazeta Bucovinei” următoarele: O societate fără statute, ori mai bine unu singur și de statut, și el nescriu pe hârtie, ci scris în inimă, se va constitui ați, se dize, Duminecă, aici în Cernăuți. Domnișorele noastre se adună mâne în mare număr să ia angajamentul moral, că în conversația lor nu voru mai întrebuința altă limbă decât numai limba română. Tradarea celor ce păcătuesc în contra ș-lui este laudabilă, pentru că amenda se va aduna în folosul unei instituții culturale române. Domnișorele au invitat și pe tineri la adunarea acesta, și bine au făcut. Dorim să auzimă acum și de prin alte părți vești bune ca acestea.

—x—

Simptome de coleră. În Ungaria s'au ivit mai multe casuri de bolă cu simptome de coleră. Astfel se telegrafiază din Tisza-Kelecsény, că acolo s'au bolnavit acum de curându 15 omeni cu simptome de coleră, dintre cari 5 au și murit. Mediculu de cercă a vizitat pe bolnavi și a constatat la ei simptome de coleră, nu s'a putut însă convinge, dacă e în adeveră coleră, ori nu e. Despre unii din ei însă a constatat, că sunt bolnavi de coleră. Din Lipova se comunică, că la 6 Iulie n. s'a bolnavit înainte de amăzi locuitorul Paulu Stoica din Alioș și în aceeași zi după amăzi el a murit de asemenea în simptome de coleră. Din Deș și din Sătmăr încă 'i s'au notificat ministeriului de interne două îmbolnăviri în simptome de coleră. Ministerul unguresc de interne a și dat ordinu telegrafic, că în toate acele orașe, unde s'au ivit bolă cu simptome de coleră, să se cerceteze și desinfecteze bagagiile călătorilor, locuințele în cari s'au ivit casurile de bolă să se țină sub supraveghere și să se desinfecteze, odăile cu bolnavii să se desertene de călății locuitori ai casei etc. etc. Cu unu cuvânt, ministerul a dat ordinu să se observe strictă toate măsurile de precauțiune prescise în timpul colerei. Se asigură, cu toate acestea, că nicăiri în Ungaria nu s'a constatat până acum ivirea vreunui casu de adeverată coleră.

ampliatul cum îl chiamă? Nepregătită la astă întrebare, nu-și aduce aminte în grabă, ce nume și-a luat. Unu amic al casei prințare, care călătoria împreună, întinde ampliatului țigările sale să le vămușcă. Carolu câștigă timp de a-și scoate pașaportul din busunar și a-lă presenta ampliatului.

În salonul de așteptare altă surprindere! Câți-va oficeri dela regimentul Stirian Nr. 27, cunoscuți din 1864, când cu bătălia dela Oeversee — se preumblau în sus și în jos. Mulțămă ochelariilor, ce-i luase, și unei gazete, ce a tras-o înaintea feței, Carolu scăpă fără să fiă cunoscut.

La gara din Viena și Timișoara erau în urma mobilizării erăși o mulțime de oficeri, între ei câți-va cunoscuți. Trece și pe aici, ca prin urechile acului.

Ajunsu pe o naie la Turnu-Severin, se coboră „pe unu momentu” la țermure. Hoho! strigă căpitanulu, D-ta ai biletu până la Odessa. Era târziu, Carolu ajunse cu o săritură țermurele, er Brătianu făcu frontu, și luă palaria și îl bineventă pe pământul României.

Trebuie să lasă de-o parte multe, multe detalii interesante din călătoria lui

Carolă cătră Bucuresci și din primele impresiuni, ce le-a primit pe pământul României.

Mi-am însemnat numai câteva lucruri, cari ne ating, pe cești de dincoace, mai de aproape:

19 Iunie 1866 vinu emisari din Ungaria și Serbia, cari caută conexiuni cu guvernul româ. Ei au scopul să facă Austriei dificultăți și prin răscolirea naționalităților să pericliteze unitatea imperiului habsburgic.

La 19 Iulie, același an, întocmesce C. A. Rosetti o preumblare de s'era astfel, ca principele să se întâlnească cu generalul maghiar Turr, într'o grădină privată. Turr a venit să sondeze terenul cu privire la o alianță și avea recomandări dela persoane înalte din Paris și Berlin. Principele nu putu refusa cererea miniștrilor săi cu privire la întâlnirea privată, ce avea să se țină secretă, der cu atât mai rezervat s'a arătat față de Turr. Principele avea numai politica națională în vedere, pe care nu voia să o pericliteze priu întreprinderi aventurișe. Nici naturelul lui nu-i permitea unu joc fals, de care și tatăl său încă îl advertisa să se ferescă în ultima sa epistolă: „Unu regent prudentu

și credinciosu niciodată nu e iertat să facă politică personală, ci numai națională.”

La 2 septemăni a primit principele pe generalul maghiar Eber, care veni cu același scop și se îndepartă cu același rezultat, ca și Turr.

În v'era anului 1867, Napoleon III avu o întâlnire cu Franciscu Iosifu la Salzburg. Cu data de 5 Sept. îi scrie lui Carolu între altele: „On est inquiet à Vienne des menées d'un certain parti, qui voudrait lier des relations avec des correligionaires de la Transilvanie; je crois, que votre gouvernement n'a rien à gagner en protegeant cette dangereuse propagande” (În Viena sunt neliniștii din cauza agitărilor unui partid, care ar vră să lege relațiuni cu coreligionarii din Transilvania; eu cred, că guvernul nostru n'are nimic de a câștiga, protegiând propaganda acesta periculoasă).

La epistola acesta se adauge unu comentariu, în care se dize, că temerea indicată în epistola împăratului își are motivul în redeșteptarea simțământului de naționalitate observat pretutindene dela revoluția din Februarie încoace, și se temă, că tendințele separatistice ale Românilor ar căpeta pe acunsă nutremăntu dela guvernul român.

6 Aprilie 1868. Împăratul (Fr. Iosif) a primit pe trimisul României (D. Brătianu) cu multă amabilitate. . . der s'a jăluită totodată contra manifestațiunilor din România în favorul Românilor de susceptrul său.

Etă și câteva cuvinte dintr'o epistolă a principelui Carol Anton cătră fiul său: „Bismarck e plin de interes și observarea lui e corectă, că România e Belgia sudestiu al Europei. Ca și Belgia așa și România nu trebuie să facă politica esternă, ci să trăască în prietenia cu vecinii și atunci va participa de sine la fructele, ce voru căde la timpul său de arborele Europei, numai să nu voiască ală culege însăși, mai ales, decât nu-să înăcâte.”

„E îngrozitoră, ce țesetură de intrigă rătăcioșe se răspândește despre România. Acesta e invidia și maliția dușmanilor cari nu mai au altu mijlocu de luptă. Ești e cestiunea evrească la ordinea zilei. Cestiunea evrească, cum e la Dunărea de jos, este o bubă uricioasă pe corpul statului, der tocmă precum o bubă nu se pôte stîrpi deodată, așa și cestiunea evrească nu se pôte stîrpi cu o lovitură.”

14 Aprilu, același an. Pertractări

Unu tineru român distinsu. Aflăm cu plăcere, că d-l Grigore Romano, de locu din Bărlad (Moldova), bursieru alu statului român, și-a terminat la 1 o. studiile de pictură la academia de belle arte din Florența (Italia), cu succesu strălucitu. Ceea ce alți tineri obțin în cinci ani de zile, d-sale, prin unu zelu deosebitu, i-a succedut în doi ani. La esamele din urmă a eșit celu d'intăiu și a fostu lăudat în fața tuturor elevilor. Felicităm și noi din inimă pe tinerul pictor și-i dorim și mai departe succese strălucite.

—x—

Adunarea generală a societății politice „Concordia” se va ține la 11 Iulie a. o. n. la 3 ore p. m. în sala de tiru din grădina publică în Cernăuți. Programul va fi următorul: 1) Raportul comitetului dela ultima adunare generală din 24 Aprilie a. o. n.; 2) Alegerea unui membru în comitet; 3) Modificarea statutelor; 4) Propuneri eventuale.

—x—

M. Sa monarhul nostru va face o călătorie, după cum anunță „Frankfurter Ztg.” împreună cu înalții săi oșpeți, după terminarea marilor manevre, la Porțile de feru. Călătoria se va face dela Semlin până la Orșova.

—x—

Cum ne iubesc! Eri în 9 Iulie a. o. pompierii din Satalungu au arangiatu o petrecere de veră în grădina berăriei din Cernăuți. Dela 11 ore a. m. până sera la 8 și-au petrecut totu cu cântece „și cșardășuri” ungurești. Pe la 8 ore sera, când petrecerea era pe sfârșite, comandantul pompierilor din Târlungeni, vădend, că sunt de față și vre-o trei Români, și încă membrii fondatori ai societății de pompieri din Satalungu, a cerut dela muzicanți se cânte și o „Sărba.” Abia începuseră însă Țiganii să scârțâie „Sărba”, și totă ceata oiangăescă încep să strige, să sbere și să urle: „Abzug!”, „Nem kell!”, „Le vele!” etc. Astfel n-au voit să lase nici decum a se cânta „Sărba.” Cei trei Români, cari erau de față, au putut să se convingă din nou din această sëlbatioă purtare, cătu de multu ne iubesc pe noi nămulu oiangăesc!

—x—

Băile dela Vâlcele (Előpatak) sunt foarte slabu cercetate. Lista oșpeților numără 162 persoane, dintre cari 60 turiști. Din România n'a venit până acum nici unu oșpe.

—x—

Canal nou pe Dunăre. Cetim în „Timpu”: Pe la începutul lui Septemvre se va inaugura noulu canal dintre Tulcea și Sulina, ce s'a deschis de comisiunea dunărenă și care va fi de mare folos pentru navigațiunea pe Dunăre. Acestu canalu costă aproape trei milioane de franci și are o lungime de 8 mile.

ministerul de războiu, cu scopu de a câștiga unu număr de oficeri austriaci de naționalitate română pentru armata română. Prin această s'ar delătura lipsa de oficeri, fără să se vatăme legea, care nu permite străinilor intrarea în serviciu de stat.

11 Sept. 1868. Principele primesce pe profesorul (?) și scriitorul Babeșu din Pesta, care se plânge amar contra asupririlor maghiare față de România Ardeleni.

Au mai apărut de atunci doi numeri din Revista amintită, pe cari însă nu-i am la îndemână, fiindcă biblioteca, în care se află, din cauza strămutării localului, s'a închis pe timpu mai îndelungat. Din unulu din acești numeri a publicat și o foia maghiară din Pesta unu pasagiu privitor la România ardeleni, care s'a reproduș și de foile noastre și a făcutu mare senzațiă.

Scopul surte mele recenziuni e de a strage atențiunea publicului nostru pricepător de limba germană, asupra acestei reviste, care se poate procura prin librării ori directu: Breslau Tauenzienstrasse Nr. 60. Por. Umbrelu.

Român re'torsu din America. Românu bănățenu Ionu Manciu, care de vre-o trei ani petrece în America, ne face cunoscut, că la 15 Iulie n. va pleca din Chicago, pentru a se re'torce acasă la locuința sa din Reșița montană.

—x—

Recolta în România, după cum se raportează de acolo, promite a fi foarte satisfăcătoare. Cu deosebire în Dobrogea recolta este atât de bună și de abundantă, cum de multu nu s'a mai vădutu.

—x—

Expozițiă de belle-arte în Viena. Asociațiunea pictorilor și a sculptorilor din Viena a decisu să organizeze în anul viitoru, sub protectoratul arhiducului Carol-Ludovicu, o expozițiă internațională de belle-arte, în amintirea aniversării de 25 de ani de când s'a construitu la Viena marele palat alu Artelor-frumose. Expozițiă această va ave locu în salele acestui palat și va dura dela 1 Martie până la 31 Maiu 1894.

—x—

Ferdinand de Lesseps a fost alesu de oătră consiliulu de administrațiune alu societății canalului Suez de președinte alu acestei Societăți.

—x—

Concertu. Tinerulu oimbalistu Iancu Sibianu Gălușcă, elevu alu Conservatorului de muzică din Budapesta, va concerta Joi sera în sala otelului „Nr. 1” din locu. Programul este bogat și alesu. Observăm, că tinerulu concertistu este unulu dintre cei mai distinși elevi ai Conservatorului din Budapesta. Cu ocaziunea examenului de estu anu, elu a eselat între colegii săi, pentru ceea ce a și fostu foarte lăudat în presa din Budapesta. Elu merită încurajarea publicului, în a căruia binevoitoare atențiune recomandăm concertulu de Joi sera.

—x—

Petrecere de veră. Sodalii români din Brașov, deca timpul va fi favorabilu, voru da mâne, în ziua de Sân-Petru, o petrecere de veră în „Stejerișu”. Plecarea: dela gimnasiulu român, la orele 12 1/2.

—x—

Muzica orășenescă va cânta astăzi sera la 7 ore pe promenada de jos. Asemenea și Mercuri dimineața la 7 ore va cânta totu pe promenada de jos.

—x—

Cununii. Eri, Duminecă în 27 v. o., s'a serbat în catedrala Sf. Metropoli din Iași cununia d-rei Sofia Musicescu, fiica valorosului nostru artistu și compozitoru, domnulu Gavriilu Musicescu, cu domnulu Osvaldu Todoreanu. — Totu eri s'a săvârșit la Bucuresc cununia d-lui Petre Constantinescu cu d-ra Maria N. B. Maciuca. — Adresăm tinerelor părech și părinților lor felicitările noastre cele mai sincere.

Oprirea conferenței.

Foia vienesă „Neue Freie Presse”, vorbindu despre oprirea conferenței noastre naționale, scrie:

Nu multu înainte de acesta fișpanulu din Sibiu s'a adresat ministrului de interne să-i dea îndrumări, că ore ce atitudine se ia față cu adunarea română? Ministrulu i-a dat, în generalu, îndrumări, d'er a cerut să-i trimită programa adunării, ca pe baza acesteia să-i potă da îndrumări speciale. Fișpanulu din Sibiu a trimis în 27 Iunie unu esemplaru din programulu adunării. Documentulu foarte estinsu a fostu tradus și — deca bine suntem informati — ministerulu a trimis în 1 Iulie unu avisu la Sibiu, că pe baza acestui programu, adunarea se poate ține. Totodată a ordonat fișpanulu, că pe câtu se poate, să trimită la adunare o persoană oficiosă cu tact și inteligență, și să se îngrijescă, ca vorbirile ce se voru ține, precum și hotăririle, să fi stenografate...

Sub titlulu „Se fimu drepti”, Horvath Gyula scrie în „Magyar Hirlap” dela 8 Iulie, — după ce arată, că nu ministrulu de interne, ci primarul orașului Sibiu a oprit conferența română — următoarele:

D-lu Rațiu a fostu destul de fără tactu, că s'a supus ordinațiunei și a făcutu cunoscut membriloru oprirea adunării. Insumi am cetit alaltăieri în România: „Asta e mai bine, decât s'o fi ținutu”. Toți amicii noștri suntu oșendiți să tacă.

Pressa din România agiteză de ani de zile contra Ungariei, ér în timpurile din urmă agiteză contra noastră, ca si pressa română din patriă.

Reprezentanța noastră politică și comercială nu face nimic față cu aceste agitațiuni... Războiulu vamal, oprirea esportului de vite, stricarea raporturilor sociale și comerciale cu România: toate se pun în spinarea șovinismului maghiar... Guvernulu nostru, societatea noastră, comerțul nostru n'are nici celu mai micu respectu și influență în România... Toți dușmanii noștri au cuvântu acolo...

Aici în țeră, guvernulu a suferit agitațiunile Românilor ani întregi de-arëndulu, fără a face decâtu câte unu procesu de presă din cându în cându. Câte-unu individ tanatid, vrëndu să-și câștige gloria efică, n'avea decâtu să se provoe la turburarea ce a produsu în presa maghiară, ca s'ajungă la această gloria. Gloria lui Rațiu, Lucaiu și a celorlalți domni derivă, în în cele mai multe casuri, de aici.

N'a fostu bună politica, ce ne-a adus până aici.

Națiunea maghiară a fostu totdeauna fidelă apărătoare a libertății. Guvernulu e dator să respecte drepturile cetățeniloru. Români au dreptu, ca între marginile legii, să țină adunări. Ținerea unei astfel de adunări este cu atât mai necesară, cu câtu ei mărturisesc totu mai multu, că au plângeri nevindecate și grave. Înainte cu aceste plângeri pe față, ca țera și puterea de stat să le potă cunoșce și vindeca. Ministrulu de interne a lucratu corect, când n'a oprit adunarea din Sibiu; d'er corect și conformu datorie sale va lucra atunci, cându va ordona cercetare oficiosă contra acelu funcționar, care calcându peste marginile cercului său de influență, a oprit adunarea.

„Budapesti Hirlap” dela 8 Iulie scrie următoarele:

La începutu credeam, că e apocrifa soirea despre oprirea conferenței. Durere, d'er ne-am înșelat. Primarul din Sibiu într'adeveru a dat unu decisu contra căruia trebuie să protesteze sentimentulu de dreptu alu fiecărui cetățenu constituționalu. Autoritatea n'are dreptu, în Ungaria, să oprască, ori să încuvințeze o adunare. Ea are numai datoria de a se îngrijii de preservative. Purtarea primarului din Sibiu nu este numai o vătămăre a legii, ci și o mare greșelă politică, deoarece este neîndoios, că acestu decisu, redactat în spiritu muscălesc, ilu voru folosi Valahii pentru a documenta tirania maghiară.

Raportu anual

despre starea și activitatea societății de lectură „Inocențiu M. Clainu” a teologilor din Brașov, pe anul școlastic 1892—93.

„Uniți să fimu în cugetu

Uniți în Dumneșeu.”

(Devisa Societ.)

(Fine.)

IV. În cursulu an. școl. șoo. „Inocențiu M. Clainu” a avut 17 ședințe, dintre cari 6 ordinari, 1 constituantă, 1 generală, 3 estraord. și 6 literari. În șed. ordinari și estraord. s'au pertractat agende șoo.; în cea constituantă s'a alesu comitetulu șoo. pre an. școl. 1893—94 în persoanele următorilor d-ni teologi: Valeriu Popescu preș. Ionu Fulicea secretar, Augustinu Giurgiu redactor, toți clerici de an. alu III. Mihailu Hodarneu an. II cassar I; Vasiliu Urzică an. II, cass. II, Emilu Popu ol. de an. I controlor, Georgiu Meseșanu ol. I bibliotecar. Resteză alegerea notarului șed. din fitori primianiți.

În șed. generală s'a raportat despre activitatea comitetului în an. școl. 1892—93; de atunci a intrat în funcțiune noulu comitet. În ședințele literari s'a cetit foia „Furnica” și s'a perorat. „Furnica” a apărut în 35 n-ri, mai multu cu 8 n-ri de- tū recerdu statutele șoo.

Operatele publicate în foia după n-rū suntu 45, dintre cari: 4 disertațiuni, 3 meditațiuni, 2 novele, 18 poesii, 2 conțunți, 1 alocuțiune funebrală, 2 corespondențe, 1 vorbire de bine-ventare, 1 de rămasu bunu, 3 poesii în prosă, 2 traduceri, 1 prelucrare, 1 comediă, 3 considerațiuni și 1 monologu.

V. Isvorele șoo. suntu: Biblioteca și Cassa.

A) Biblioteca cu finea an. școl. se află 1892—93 în următoarea stare: 1) Cărți 1082 opuri în 1216 volume. În cursulu an. școl. s'a înmulțit cu următoarele a) donace: Academia română a donat șoo. noastre 5 opuri în 9 volume; Rvds. d-ni: S. P. Mateiu 36 opuri în 63 volume; Gavrilu Popu 1 opu în 4 volume; I. M. Moldovanu 1 opu; d-nii Constantinu Popu 1 broșură; Iuliu Coroianu 1 broșură; Gladich Pál 1 opu; șoo. „România Jună” 1 broșură; Alesiu Viciu 1 oporū; T. Simionu 1 oporū; S. Mehedintu 1 oporū.

b) Diare donate: Din Brașov: „Unirea”; Bistrița: „Minerva”; Brașov: „Gazeta Transilvaniei”; Bucuresc: „Convorbiri Literari”, „Revista Nouă” și „Economia Națională”; Cernăuți: „Gazeta Bucovinei” și „Incercări Literari”; Gherla: „Lumea Literară”; Iași: Revista critică literară; Oradea mare: „Familia”; Sibiu: „Tribuna” și „Romänische Revue”; Timișora: „Luminătorulu”; Viena: „Katholisches Vereinsblatt”.

În decursulu anului s'au cumpărat 5 opuri cu 5 volume. S'a completat și legat „Revista Literari” de prin mai multu ani, asemenea s'au legat mai multe opuri stricate prin usalu îndelungat.

B) Cassa. Societatea cu finea anului școl. 1892—93 dispune de unu statū activu de 920 fl. 64 1/2, dintre cari în obligațiunil 561 fl. 19 1/2 or.; depuși la banca „Patria” 334 fl., bani gata 25 fl. 45 or. Bani ce incurg din vinderea opului „Epistole către unu preot tineru” se administrează deosebitu din cauza destinațiunei lor și șoo. dispune de presentu de 38 fl. 54 or. din banii incurși, ér pre la prenumeranti se află 48 fl. dela partea I și 47 fl. dela partea II.

Societatea a avut în an. școl. espiratū 8 membri fondatori, 7 onorari, 47 ordinari și 6 estra-ordinari. Fondatori: Esc. Sa Dr. Ioan Vancea (†), Ilustr. Sa Dr. Viortu Mihalyi Rvds. D-nu Constantinu Pappalvi (†), Rvds. D-nu Simionu P. Mateiu, M. On. D-nu Ioan Germanu, Spectabilulu D-nu Georgiu Boeriu, M. On. D-nu Ioan Bozacu și Stimata D-nă Iulia Laurentiu. Membri onorari sunt: Esc. Sa Mihailu Pavelu, Rsimii D-ni: Ioan M. Moldovanu, Al. Micu, Dr. Al. Grama, Basiliu Rațiu. Făgărășu, M. On. D-nu Ioan Germanu și Clar. D-nu Viortu Szmigelski. Membrii ordinari sunt toți clericii seminariali din locu, ér estra-or.: Stim. D-nă Ana Tipografu, D-nii Ioan Botezanu, Ioan Neagu, Teodoru Vandoru, Stef. Berinde și D-nulu V. Daianu.

Brașov, 34 Iunie 1893.

Stefanu Roșianu,
preș. șoo.

Ioan Hulea,
secret. șoo.

Telegr. part. a „Gaz. Trans.”

Deva, 10 Iulie. Țeranulu Doșiu Ioan a lui Todoru este judecatu la trei luni închisore de statū pentru delictu de agitare. Pertractarea nostimă, publicarea sentinței a făcutu și mai nostimă impresiune. S'a înaintat apelatiă.

DIVERSE.

Unu rămășag tragicu. Unu elevu ale școlii din Orăștia cu numele Emeric Veig, în vârstă de 11 ani, s'a rămășagit cu nisciprietin ai lui, că mănencă unu chilogramu de cireșe, cu sămbari cu totu. Elu a și început să mănence și cându a ajunsu la ultima cireșă pe care a înghițit-o, a strigat către prietini săi: — Mă băteți eu amu căștigat rămășagulu! Abia a rosit înes vorbele acestea și a cădatu josu leșinat. Elu a fostu dusu acasă la părinți. Acestia au chemat doctorulu, d'er toate îngrijirile date au fostu de prisos. Sermanulu elevu a murit preste nopte în cele mai cumplite suferințe.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates for various commodities like gold, silver, and currencies from Vienna, dated July 8, 1893.

CASELE din ulița furcôie Nr. 2, și șirulul spitalului Nr. 10.

și aflătoare în starea cea mai bună, cu un venit de chirii de fl. 2100 anual, se vîndu din mână liberă cu prețul de fl. 30,000, din care fl. 15,000 pot rămâne intabulate la locul întâiu cu o dobândă de 5 1/2 pe an.

Reflectanții la cumpărarea acestor case — cu eschidere de mijlocitori — pot lua informări detaliate în biroul Filialei „Albinei” în decursul orelor de oficiu.

175.1—2

Marea Descoperire a Veacului

ELIXIRUL GODINEAU este singurul leac (fără nici o primejdie) în contra Neputinței. Vindecarea anemicilor, a Sleiților, etc. INTINERIREA ȘI PRELUNGIREA VIEȚEI

Administrația ELIXIRULUI GODINEAU la PARIS, 7, r. Saint-Lazare. BROȘURĂ GRATUITĂ TRIMEASĂ FRANCO DUPĂ CERERE

Se găsește ELIXIRUL GODINEAU și la BUCUREȘTI, la Dn. ZAMFIRESCU, droghist; la JAȘI, la Dn. Frați KONTA, farmacia.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Maiu 1893.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.) and train times for various stations.

Nota: Numerii încadrați cu linii grise însemnăză orele de noapte.

Advertisement for ALBINA credit institution, featuring text about deposits, loans, and exchange rates, framed with decorative borders.